

Chronológia bojov pracujúcich na Slovensku

Tento text je chronologickým prehľadom najvýznamnejších akcií pracujúcich v rokoch 1994 – 2014. Materiál je prílohou k **seriálu**, ktorý podrobnejšie sleduje vývoj triedneho konfliktu na Slovensku ([celý text v PDF](#)).

Boje pracujúcich 1994 – 2014

Udalosti vysádzané tučným písmom boli v danom roku výnimočné svojím rozsahom, intenzitou, výsledkami či odvetvím, v ktorom sa udiali.

1994

V roku 1994 sa odohralo niekoľko menších bojov. Pre nejasnosti okolo procesu transformácie vyhlásili zamestnanci Slovenskej plavby dunajskej v Bratislave začiatkom mája štrajkovú pohotovosť, ktorá bude trvať niekoľko rokov. V pekárni firmy PRE-MET v Družstevnej pri Hornáde sa v júli uskutočnil výstražný okupačný štrajk pre nevyplatené mzdy, do ktorého sa zapojilo 19 zamestnancov. V auguste bola na znak nesúhlasu s privatizáciou vyhlásená štrajková pohotovosť v Slavošovských papierňach; v septembri vyhlásili štrajkovú pohotovosť zamestnanci Skloobalu v Nemšovej. Vo firme Drevodom v Kysuckom Novom Meste dosiahli v novembri zamestnanci pomocou štrajkovej pohotovosti zvýšenie plátov o 30 % a vyplatenie jednorazovej odmeny. Neskoršie boje v autobusovej doprave predznamenal výstražný **jednodňový štrajk v Dopravnom podniku mesta Košice**, ktorý sa konal v decembri.

1995

Boje v roku 1995 otvorilo v januári vyhlásenie štrajkovej pohotovosti v Záchrannej a dopravnej zdravotníckej službe v Bratislave, ktorého dôvodom boli nevyplatené mzdy. Vo februári z rovnakého dôvodu demonštrujú zamestnanci metalurgickej divízie ZŤS Dubnica nad Váhom. Zdĺhavý a napokon neúspešný boj, ktorý sa skončil až zánikom výroby, sa začína v **štátnom sklárskom podniku Clara v Utekáči** (okr. Poltár), a to vyhlásením štrajkovej pohotovosti v máji. V júni sa z práce v ruskom Orenburgu predčasne vracia sto zamestnancov Pozemných stavieb Nitra, ktorí svoj návrat zdôvodňujú zlými pracovnými podmienkami. V auguste je pre dlhodobý nedostatok práce vyhlásená štrajková pohotovosť v Šarišskom mäso priemysle, ktorý zamestnáva 350 ľudí. Športoví redaktori súkromnej televízie VTV pre nevyplatené honoráre v septembri odmietajú odvysielať spravodajstvo. V októbri vyhlasuje štrajkovú pohotovosť všetkých sedem odborových organizácií pôsobiacich na slovenských železničiach. Spor okolo transformácie Slovenskej plavby dunajskej v októbri pokračuje divokým štrajkom, pri ktorom zamestnanci na jednu noc zablokovali vstup do prístavu. Sektor školstva zastupuje prerušenie výučby na jednu hodinu zamestnancami učilišťa v Trnave, ktorí takto protestujú proti spôsobu predaja časti jeho priestorov.

1996

Vo februári vyhlasujú odbory v PPS Detva štrajkovú pohotovosť v súvislosti s vyjednávaním novej kolektívnej zmluvy. V Slovenských lodeničiach v Komárne sa v marci na tri hodiny preruší práca pre nízke mzdy. O pár dní nato organizujú protestné zhromaždenie zamestnanci Slovenských magnezitových závodov v Lovinobani. Marcové protesty pokračujú v Biotike v Banskej Bystrici, kde zamestnanci demonštrujú proti rozhodnutiu Fondu národného majetku (FNM) o transformácii podniku, ako aj v Dubnici nad Váhom, kde sa počas desiatovej prestávky koná protestný míting zamestnancov ZŤS Dubnica (s účasťou 1000 zamestnancov) proti zlej ekonomickej situácii podniku. V apríli sa v závode uskutoční ďalší protest (2000 účastníkov) a v novembri prichádzajú tamojší odborári demonštrovať pred bratislavský Úrad vlády. Proti privatizácii Nákladnej automobilovej dopravy Ilava, ktorá zamestnáva 70 ľudí, je od druhého apríla 1996 vyhlásená štrajková pohotovosť.

V auguste sa v **Košickom magnezite koná divoký štrajk**: asi päťdesiatka baníkov odmietla po skončení zmeny vyfárať; v bani napokon zostanú 56 hodín. Zamestnanci bratislavského Dopravného podniku v septembri počas jedného víkendu nevypravívia niekoľko autobusov na protest proti nevyplácaniu miezd. V októbri vyhlasujú štrajkovú pohotovosť zamestnanci strojárskoho podniku Sandrik v Hanušovciach

nad Topľou, a to pre rozhodnutie FNM, ktorý zamietol privatizáciu podniku zamestnancami. O štrajku bratislavských hasičov, ktorý sa konal v októbri, chýbajú podrobnejšie informácie. S podporou predstavenstva podniku vstupujú v novembri do štrajkovej pohotovosti zamestnanci bratislavskej firmy Palivá, a. s., ktorí nesúhlasia s postupom FNM v súvislosti s transformáciou podniku. Koná sa jednodňový štrajk, počas ktorého zamestnanci obsadzujú bratislavský Hradný vrch; podporujú ich zamestnanci šľachtiteľského ústavu Selekt Slovakia (Bučany, okr. Trnava), ktorí sú v podobnom spore s FNM. V novembri vyhlasujú štrajkovú pohotovosť aj zamestnanci Solivarov Prešov, ktorí odmietajú odvolanie bývalého riaditeľa a privatizáciu podniku. V decembri vstupujú do štrajkovej pohotovosti zamestnanci Slovenskej autobusovej dopravy (SAD), ktorí žiadajú vyššie mzdy.

1997

V januári 1997 za zvýšenie miezd bojujú pomocou štrajkovej pohotovosti zamestnanci Dopravného podniku mesta Prešov. V sklárskom podniku Clara sa vo februári koná hodinový výstražný štrajk. Zamestnanci bratislavských Palív vstupujú do symbolického štrajku na podporu zamestnancov Slovenskej plavby dunajskej. V Gelnici sa v strojárskom podniku SIPOX štrajkuje proti presunu výroby do Stropkova. V podniku Bratislavská hydina (Budmerice) sa koncom februára takisto koná výstražný štrajk. Pre nevyplácanie miezd a nízke mzdy vyhlasujú ďalšiu štrajkovú pohotovosť v Clare v Utekáči. V Calexe v Zlatých Moravciach sa koná odborárske zhromaždenie v súvislosti s transformáciou podniku a jeho ďalším osudom. Do štrajkovej pohotovosti vstupujú pre nízke mzdy zamestnanci Hornonitrianskych baní v Prievidzi.¹ K rovnakému kroku pristupujú aj v Dopravnom podniku Bratislava.

V Palivách (Bratislava) v apríli k čiastočne prerušujú prácu a obmedzujú dodávky tepla. Zamestnanci Slovenskej plavby a prístavov na znak solidarity rozozvučia sirény, keďže ich podnik je vo vzťahu k FNM v tom čase v podobnej situácii. V priebehu týždňa situácia v Palivách eskaluje a vzniká ostrý štrajk. Zamestnanci budú niekoľko mesiacov chodiť do zamestnania bez toho, aby pracovali – nebudú poberať ani mzdu, len príspevok od odborov. Tento štrajk sa napokon skončí v októbri 1997, no štrajková pohotovosť bude pokračovať.

Koncom apríla sa štrajkuje u výrobcu svietidiel LUSK (Medzilaborce). Zamestnanci ružomerského textilného podniku Technoconsulting-Texicom dosiahli v máji vyhlásením štrajkovej pohotovosti zvýšenie miezd. V najväčšej slovenskej konzervárni

¹ Ešte v roku 2014 išlo z hľadiska tržieb o druhú najväčšiu firmu v slovenskom ťažobnom priemysle (po Nafte Bratislava); zamestnávala asi 280 ľudí. Tento a ďalšie historické údaje o tržbách a počte zamestnancov pochádzajú z prílohy týždenníka *Trend* venovanej priemyslu (číslo z 24. 9. 2015).

Nokofruit v Nových Zámkoch prepuká v máji dvojhodinový výstražný štrajk, ktorý je koordinovaný so štrajkom v konzervárni NOKO v Novom Meste nad Váhom. Zamestnanci novozámočkej konzervárne neskôr demonštrujú pred Úradom vlády v Bratislave. Proti hrozbe zastavenia výroby vstupujú do hodinového štrajku aj zamestnanci Leteckých opravovní Trenčín. Všetky vojenské opravárenské podniky a civilné ústavy Armády SR vstupujú v máji do štrajkovej pohotovosti.

V júni sa tri dni štrajkuje v bratislavskom Dopravnom podniku. Ostrý štrajk podporuje 755 vodičov z celkového počtu 1260. Hlavnou príčinou štrajku je, že podnik podpísal kolektívnu zmluvu s inou odborovou organizáciou. Štrajkujúci tiež žiadajú zvýšenie miezd. Krátko po vypuknutí štrajku vydáva krajský súd rozhodnutie, podľa ktorého je štrajk nelegálny. Štrajk nepodporila ani Konfederácia odborových zväzov (KOZ SR).

Boje pokračujú aj v ďalších podnikoch. V konzervárni Nokofruit tristo zamestnancov v polovici júna vstupuje do jednodňového ostrého štrajku; zakrátko štrajk znova obnovia na ďalší deň. Pre nevyplatené mzdy sa tiež koná osemhodinový ostrý štrajk v sklárni Clara, ktorý podporilo asi 500 zamestnancov. Svidnícki šoféri, mechanici a robotníci SAD vstupujú v júli do štrajkovej pohotovosti. Krátko nato ich nasledujú zamestnanci SAD v Turzovke a Poprade. Svidnícki autobusári napokon vstupujú do ostrého štrajku. Niekoľkodňový štrajk sa uskutočnil aj v sklárni Xandra Málinec (okr. Poltár). Štrajkovú pohotovosť vyhlasujú aj podniky RCC Sabina (Sabinov), Slovenská plavba a prístavy (Bratislava) a Matadorex (Bratislava).

Zamestnanci sabinovskej konzervárne RCC Sabina vstupujú v novembri do ostrého štrajku, ktorý skončí až v januári 1998. Podnik skončil v konkurze; v roku 1998 sa preň napokon našiel kupec.

Slovenskí kamionisti blokujú v októbri bratislavský hraničný priechod pre zdĺhavé vybavovanie rakúskymi colníkmi. Iniciátor blokády Anton Diabolko, zamestnanec košickej firmy STEEL Trans, bude za svoje aktivity neskôr prepustený.

1998

Proti prepúšťaniu v Leteckých motoroch, dcérskej spoločnosti Považských strojární, sa v Považskej Bystrici koná koncom januára protestné zhromaždenie. Zúčastnilo sa na ňom asi 200 ľudí. V apríli prepuká séria jednodňových štrajkov lekární, ktorým zdravotné poisťovne neuhrádzajú platby načas. Štrajky zasiahnu Prievidzu, Trenčín, Nové Mesto nad Váhom, Púchov, Ilavu a Považskú Bystricu. Na zúfalý krok – protestnú hladovku – sa pre nevyplatené mzdy odhodlali traja zamestnanci textilného podniku Finiš v Spišskej Novej Vsi. Vo februári vyhlasujú štrajkovú pohotovosť vo

fabrike na televízory OTF Nižná. Bude trvať do marca, keď zamestnanci napokon dosiahnu vyplatenie dlhovaných miezd.

Koncom februára tiež Sekcia strojárneho priemyslu OZ KOVO vyhlasuje celoslovenskú štrajkovú pohotovosť v súvislosti s kolektívnym vyjednávaním a problémami slovenského strojárstva, ktoré údajne súvisia s prebiehajúcou finančnou krízou v Rusku.

V sledovanom období **vôbec prvý štrajk v subdodávateľskom reťazci automobilovej výroby** prepuká v marci v Nitre, v podniku Volkswagen Elektrické systémy, kde stovka ľudí na dve hodiny prerušuje prácu pre jednodňové meškanie výplat, ktoré sa zopakovalo počas troch mesiacov.

Detskí lekári vo Veľkom Krtíši prerušujú v máji na jeden deň prácu. Nasledujú protesty lekárov a zdravotníkov v krajských mestách po celej SR.

Bývalá zamestnankyňa zaniknutej firmy Rena Dobšiná (obuv, galantéria, textil) ohlasuje protestnú hladovku pre nevyplatenú mzdu. Vo Vlkanovských strojárňach vyhlasujú v máji štrajkovú pohotovosť na protest proti plánovanému prepúšťaniu a zmrazeniu miezd. Bude trvať do júna; jej výsledkom bude zvýšenie miezd o 9 % a stiahnutie 120 výpovedí. Aj odbory na železničiach vstupujú pre „zlé hospodárenie“ v ŽSR v máji do štrajkovej pohotovosti, ktorá bude trvať niekoľko mesiacov.

Prerušenie práce pre nevyplatené mzdy sa opakuje aj v súkromnej televízii VTV, kde v jeden májový večer neodvysiela večerné správy. Symbolicky pokračujú v boji vodiči Dopravného podniku Bratislava, ktorí protestne jazdia so zapnutými svetlami. Jednodňový štrajk ochromil v júni výrobu v prešovskej textilke West Konfex, ktorá zamestnáva najmä ženy. Výsledkom štrajku bolo okamžité plošné zvýšenie miezd o tisíc korún.

V júni vyhlasuje celoslovenskú štrajkovú pohotovosť Lekársky odborový zväz (LOZ). Pri Nemocnici s poliklinikou v Prešove sa koná protestné zhromaždenie, na ktorom sa zúčastní 300 ľudí. V auguste sa na hodinu zatvárajú dvere väčšiny slovenských lekární a symbolické desaťminútové prerušenie práce zasahuje aj ambulancie lekárov. Štrajkovú pohotovosť vyhlasujú Závody SNP v Žiari nad Hronom. Proti poklesu miezd napriek rastu výroby rovnakým spôsobom protestujú zamestnanci KLF-ZVL v Kysuckom Novom Meste. V septembri pre nedodržanie kolektívnej zmluvy vstupujú do pohotovosti Oravské ferozliatinárske závody v Istebnom. V Martine sa koná demonštrácia zamestnancov podnikov, ktorým hrozí zánik, napríklad ZŤS TEES Martin, ktorej sa zúčastní 3000 ľudí. Tieto podniky v októbri vstúpia do štrajkovej pohotovosti. V Mostárni Brezno Industria zamestnanci pre nevyplatené mzdy protestujú symbolicky: chodia do práce s pripnutou stužkou. K rovnakej forme protestu pristupujú v Hontianskych strojárňach (Krupina). V Považských strojárňach je opäť vyhlásená štrajková pohotovosť pre nevyplatené mzdy.

V novozámockom mäsokombináte Novum sa v októbri koná protestné zhromaždenie asi 140 zamestnancov, ktorí demonštrujú proti nevyplácaniu miezd. Do Bratislavy prichádzajú demonštrovať zamestnanci martinských podnikov. Vo Vlkanovských strojárňach sa koná dvadsaťminútové prerušení práce pre meškajúce mzdy; zapojilo sa asi 200 ľudí. Ani zamestnanci Horehronskej drevárskej fabriky nedostávajú výplaty, a tak vstupujú do štrajkovej pohotovosti a organizujú demonštráciu v Polomke. V banskobystrických Vojenských stavbách prichádza postupný rozpredaj podniku; 200 zamestnancov na protest vstupuje do štrajkovej pohotovosti. V breznianskej Mostárni sa v novembri symbolicky prerušuje práca, najprv na pätnásť, neskôr na tridsať minút. Dlhý a napokon neúspešný boj sa začína v Chirane Prema (Stará Turá): zamestnanci vstupujú do štrajkovej pohotovosti, ktorá bude trvať až do roku 1999. Na rovnaký krok sa odhodlali aj zamestnanci Koželužní Bošany.

V **Košickom magnezite** sa opakuje situácia z roku 1996. V decembri tu 300 baníkov odmieta vyfárať. V bani zostávajú 61 hodín; napokon si tým vybojovali doplatok k mzde a zálohu z nasledujúceho platu.

1999

Vo Vlkanovských strojárňach sa pre nevyplatenie trinásteho platu a za zvýšenie miezd vo februári obnovuje štrajková pohotovosť. V marci je zažehnaný „spontánny štrajk“ 380 zamestnancov v Pasinveste Partizánske (tento zlievárenský podnik je jedným z nástupcov Cebo Holdingu); vyhlásená je štrajková pohotovosť. V marci organizujú zamestnanci Martinmetalu (Martin) zúfalý okupačný štrajk na ochranu podniku pred exekúciou. Odborári pritom vyhlasujú, že štrajkom nechcú ohroziť výrobu v jedinej ziskovej dcérskej spoločnosti podniku. Úspešne však zabránia vstupu exekútora a polície do areálu. Prácu prerušujú aj v podniku GMV v Prakovciach (okr. Gelnica). Podrobnosti však nie sú známe.

Štrajková pohotovosť počas kolektívneho vyjednávania na železničiach trvá od marca do apríla. Jej výsledkom bol rast miezd o 10 %. v marci štrajkujú slovenskí zubní lekári, ktorí ošetrojú len akútne prípady. V nábytkárskom podniku Tatra Pravenec (okr. Prievidza) sa koná protestné zhromaždenie zamestnancov, podobne ako v Považskej Bystrici, kde mestom pochoduje 300 zamestnancov Považských strojárni. V ten istý deň sa koná aj zhromaždenie v Dolnom Kubíne s tisíckou účastníkov.

Pre mzdové požiadavky vyhlasujú celoslovenskú štrajkovú pohotovosť zamestnanci SAD. Do pohotovosti vstupujú aj zamestnanci Hornonitrianskych baní (Prievidza). Proti dovozu zahraničných potravín protestujú poľnohospodári blokádou bratislavských hraničných priechodov Berg (Rakúsko) a Rajka (Maďarsko). V bani Dolina

(Veľký Krtíš) je vyhlásená štrajková pohotovosť, ktorá sa skončí dohodou o osempercentom raste miezd.²

V košickom Komagu v máji 11 baníkov odmietlo vyfárať; podrobnosti nie sú známe. Spolu 23 lekární v okresoch Martin a Turčianske Teplice vstupuje v máji do hodinového štrajku. V Chirane Prema (Humenné) sa koná protestné zhromaždenie 200 zamestnancov, ktorí žiadajú vyjasnenie budúcnosti fabriky. V rozkrádanom Pratexe Čadca, ktorý vyrába textilné vlákna, sa takisto štrajkuje; niektorí zamestnanci pre nevyplatené mzdy držia hladovku. V krachujúcej Slovenskej armatúrke Myjava sa koná demonštrácia.

V júni do štrajku vstupujú v ZŤS Rimavská Sobota a ZŤS Gemer, a to pre nevyplatené mzdy. Zamestnanci síce nastupujú do práce, ale odmietajú plniť pracovné povinnosti. V šuranskej fabrike Elitex Šurany zamestnanci blokujú vchod do fabriky. Štrajková pohotovosť zasahuje tri Majského trnavské podniky: TAZ Sipox, Lisovňa a TAZ Coburg. Do pohotovosti vstupujú aj v zvolenskom závode LIAZ a v OTF Nižná. Na protest proti transformácii pristúpili k rovnakému opatreniu aj v 52 podnikoch SAD po celom Slovensku. Stavbárske odbory v júli vyhlasujú celoslovenskú štrajkovú pohotovosť pre pohľadávky stavebných firiem voči štátu.

V Bratislave sa koná protest školských odborárov. Opakuje sa tiež výstražný, tentoraz dvojhodinový štrajk lekární. Do štrajkovej pohotovosti vstupuje svidnícka SAD i Stredoslovenské strojárne vo Vyhniach. V septembri sa opakuje učiteľský protest: v Bratislave i v Košiciach. Päťsto kamiónov ČESMAD Slovakia a iných dopravcov spomaľuje počas dvoch hodín premávku na cestách po celom Slovensku. V Slovmagu (Lubeník, okr. Revúca) 107 baníkov koncom septembra odmieta vyfárať na protest proti odvolaniu riaditeľa. Do pohotovosti vstupujú zamestnanci bansko-bystrických Leteckých opravovní, ktorým chýbajú zákazky. Neskôr vyhlásia polhodinový protestný štrajk. V detvianskych PPS sa v novembri koná 15-minútový výstražný štrajk. Symbolicky štrajkujú aj učitelia: v novembri na hodinu prerušujú vyučovanie. Najväčšiu, až osemdesiatpercentnú podporu má akcia na východnom Slovensku.

Koncom novembra sa konajú rozsiahle odborárske demonštrácie vo viacerých mestách, ktoré zahŕňajú aj blokády križovatiek. V decembri pre nevyplatené mzdy prepuká **divoký štrajk v bani Dolina** (Veľký Krtíš); 62 baníkov odmietne vyfárať.

2000

Sezónu štrajkových pohotovostí vo februári otvárajú železničiarSKI odborári (všetky organizácie pôsobiace v ŽSR), ktorí žiadajú rast miezd o 13%. Krátko nato rovnaký

² V máji 2015 sa ťažba v tejto bani skončila.

krok podniká Odborový zväz pracovníkov baní, geológie a naftového priemyslu i zamestnanci Hornonitrianskych baní v Prievidzi. V marci organizujú železničiarci päťminútový protest sirénami. V Komárne sa koná protestný míting zamestnancov Slovenských lodeníc. Rekondičné pobyty sú predmetom sporu v Dopravnom podniku mesta Prešov, kde odbory takisto vyhlasujú pohotovosť. V Martine sa v apríli koná zhromaždenie asi 2000 strojárov z rôznych podnikov. Zamestnanci rôznych strojárskych podnikov tiež v Trenčíne blokujú vchod do budovy DMD Holdingu, pod ktorý spadajú napríklad Považské Strojárne, PPS Detva či ZŤS Dubnica. Po odvolaní jedného z členov školskej rady asi mesiac štrajkujú učitelia na SOU strojárskom v Dunajskej Strede, no počas maturít štrajk prerušia. V júni sa pred Úradom vlády zhromažďuje asi stovka zamestnancov Nového Calexu (Zlaté Moravce). Protestuje sa aj v Slovenskej armatúrke Myjava; demonštrácie sa tu zúčastnilo asi 500 – 600 ľudí. Pred úradom práce v Tvrdošíne, ako aj pred budovou OTF Nižná, protestujú zamestnanci tejto fabriky. Aj tri stovky bývalých zamestnancov Michalovských elektrotechnických závodov sa v septembri zhromažďujú pred svojou fabrikou.

Na protest proti poklesu reálnych miezd o 14 % vyhlasujú štrajkovú pohotovosť zamestnanci DPB v Bratislave. V septembri sa tiež konajú symbolické **protesty za dofinancovanie zdravotníctva**. V Košiciach pred FNŠP L. Pasteura protestuje asi 200 zamestnancov. V októbri pri parlamente stanuje asi 50 zdravotníkov, ktorí držia protestnú hladovku. Protest organizuje LOZ.

Pre nevyplatené mzdy vstupujú do jednodňového štrajku (počas ktorého si však vzali dovolenku alebo náhradné voľno) zamestnanci Slovenských lodeníc v Komárne; dosiahnu vyplatenie miezd. Proti hromadnému prepúšťaniu v KFL-ZVL (Kysucké Nové Mesto) vyhlasujú odbory v decembri štrajkovú pohotovosť. Koná sa ďalší protest zamestnancov komárňanských lodeníc. Pohotovosť je vyhlásená aj v Siderite (Nižná Slaná).

2001

V polovici januára pre nevyplatené mzdy vstupujú do štrajkovej pohotovosti zamestnanci Koželužní Bošany. V súvislosti s kolektívnym vyjednávaním vyhlasujú pohotovosť aj v DPB Bratislava, kde napokon dosiahnu rast miezd o 4 %. v Papierňach Slavošovce sa koná protestné zhromaždenie proti znižovaniu miezd. Vo februári Bratislavou pochodujú odborári z OZ KOVO; kovácke protesty v marci pokračujú štvorhodinovou blokádou piatich hraničných priechodov.

Niekoľko firiem združených v Chirane Prema, vrátane Chirany Injecta v Starej Turej, vstupuje v marci do štrajkovej pohotovosti. Zamestnanci Imuny v Šarišských Michal'anoch organizujú protestné zhromaždenie. Odborové zväzy, ktoré združujú

zamestnancov železníc, vyhlasujú štrajkovú pohotovosť na protest proti prepúšťaniu. Onedlho pred Úradom vlády protestuje 5000 zamestnancov ŽSR. Kovácke odbory vyhlasujú celoslovenskú štrajkovú pohotovosť. Počas kolektívneho vyjednávania sa v Hornonitrianskych baniach v Prievidzi koná pred budovou demonštrácia zamestnancov.

V máji vyhlasuje celoslovenskú štrajkovú pohotovosť OZ Pracovníkov školstva a vedy. Tristo zdravotníkov tiež protestuje pred budovou ministerstva. O pár dni pred Úradom vlády vystúpia tri stovky lekárníkov, ktorí tiež na jeden deň zatvoria svoje prevádzky. V Chirane Prema sa situácia vyostruje: hrozí odvoz strojov a odbory vyhlasujú okupačný štrajk.

V júni pred Úrad vlády prichádza demonštrovať OZ KOVO. **V prievidzskej obuvníckej továrni Shoe Studio prepuká štrajk 350 zamestnancov**, ktorého výsledkom je vyplatenie dlžných miezd. V Zlatých Moravciach sa v Novom Calexe koná okupačný štrajk, ktorý však nijako neohrozí výrobu. Zamestnanci firmy následne prichádzajú demonštrovať do Bratislavy. Jednodňový okupačný štrajk sa tu v júli ešte trikrát zopakuje; akcie zamestnancov Nového Calexu napokon vyvrcholia 45-minútovou blokádou Úradu vlády, ktorej sa zúčastní asi 200 ľudí.

V septembri a októbri sa konajú protestné zhromaždenia súkromných lekárov a protesty zamestnancov SAD. Tí nesúhlasia s transformáciou a privatizáciou autobusovej dopravy.

2002

Februárovú demonštráciu OZ KOVO prichádza do Bratislavy podporiť tisíc účastníkov. V marci sa koná protestné zhromaždenie zamestnancov NSP Ružinov, ktorí nesúhlasia so zlúčením nemocnice s FN Bratislava. Pre nevyplatené mzdy vyhlasujú podpolianski strojárí v Detve štrajkovú pohotovosť; krátko nato organizujú v Bratislave demonštráciu. V apríli OZ KOVO vyhlasuje celoslovenskú štrajkovú pohotovosť. **V PPS Detva sa do ostrého štrajku zapojí 1500 zamestnancov**; o pár dní blokujú Ministerstvo hospodárstva.

V júni lekárne opäť symbolicky štrajkujú a zostávajú na jednu hodinu zatvorené. V júli sa symbolický štrajk predlžuje najprv na dve, neskôr na tri a štyri hodiny. V kračujúcich Slovenských lodeniach je vyhlásená štrajková pohotovosť. V novembri sa koná odborársky pochod Bratislavou, ako aj demonštrácia v areáli bývalých Považských strojární (HTC Holding). V decembri zamestnanci PPS Detva nocujú pred sídlom DMD Holdingu v Trenčíne.

2003

V januári organizuje KOZ blokádu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny. Na železničiach je vyhlásená štrajková pohotovosť a na bratislavskej hlavnej stanici sa koná protest. **Dianie na železničiach** prepuká koncom januára do šesťhodinového ostrého štrajku, ktorý sa koná v nočných až ranných hodinách. Zapojí sa 43-tisíc účastníkov. Zakrátko štrajk pokračuje, tentoraz už ako časovo neobmedzený, no onedlho ho preruší súdne rozhodnutie. Spolu trval ostrý štrajk 77 hodín.

V apríli vyhlasuje KOZ celoslovenskú štrajkovú pohotovosť a v máji organizuje blokádu trinástich hraničných priechodov a neskôr blokády diaľnic. V máji hrozia štrajkom zamestnanci Sideritu v Nižnej Slanej, ktorí tiež fyzicky zabránia tomu, aby bol podniku odpojený prívod plynu. Koncom mája sa tiež organizujú protesty učiteľov; demonštrácie v Bratislave sa zúčastnilo asi 2000 ľudí. Dvadsiateho júna sú na Slovensku školy zatvorené; celkový dosah učiteľského štrajku však nie je z prameňov zrejмый, hoci podpora údajne dosiahla 90 %.

V Považskej Bystrici v júli štrajkujú zamestnanci Leteckých motorov a Poľnotechu. V oboch podnikoch dosiahli zvýšenie miezd o 6 %. Rovnaký rast miezd garantuje dodatok ku kolektívnej zmluve považským strojárrom, ktorí protestovali pred budovou HTC Holdingu.

Konfederácia odborových zväzov v septembri organizuje pochod Bratislavou, ktorého sa zúčastní 1500 ľudí. Krátko nato nasleduje ďalší. Koncom septembra vyhlasuje KOZ „generálny štrajk“, ktorý však mal slabý ohlas. Z dobových správ vyplýva, že prácu prerušili napr. tri stovky ľudí v Leteckých opravovniach. V októbri sa koná hodinový štrajk Rýchlej zdravotnej služby v Nitre.

2004

Vo februári žilinskí lekári odmietajú služby na pohotovosti v miestnej nemocnici. V apríli sa v Hlohovci koná protest proti zatvoreniu textilnej fabriky Ozeta Neo, toho času patriacej finančnej skupine Penta. V júni vyhlasuje protestnú hladovku bývalá zamestnankyňa U. S. Steel v Košiciach, žeriavnička Zuzana Cingelová. V sninskej nemocnici odmietlo pre zníženie miezd nastúpiť na pohotovosť 9 až 13 lekárov. Pred Úradom vlády protestujú aj učitelia, ktorí nesúhlasia s likvidáciou základných umeleckých škôl. V Prievidzi pred budovou Sociálnej poisťovne protestuje päťsto bývalých baníkov Hornonitrianskych baní proti prehodnocovaniu ich nároku na invalidný dôchodok. Začína sa tak séria protestov, ktoré budú pokračovať aj neskôr. Pre hrozbu 20-percentného zníženia miezd vstupujú do štrajkovej pohotovosti zamestnanci Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. V Hliníku nad

Hronom sa v septembri v krátkom slede konajú dva krátke štrajky v Pohronských strojárňach, ktorých sa údajne zúčastnilo 250 zamestnancov.

V novembri vznikajú v ružomerských papiernach Neusiedler SCP nové odbory OZ Papier, ktoré zbierajú podpisy na petíciu za zvýšenie plátov. Po prepustení iniciátorov sa konajú protestné zhromaždenia a začína sa súdny spor, ktorý vyústi do mimosúdneho vyrovnania.

V decembri je vo VW Bratislava prvýkrát (podľa dostupných údajov) vyhlásená štrajková pohotovosť. Pokračuje pohotovosť zamestnancov SAD. Bratislavskí taxikári protestujú proti zvýšeniu poplatkov za stanovištia.

Mimoriadnu súčasť sociálnych bojov v roku 2004 tvoria **tzv. rómske nepokoje**. Po znížení sociálnych dávok, najmä pre mnohohodtné rodiny, prepukajú demonštrácie nezamestnaných v Pavlovciach nad Uhom (okr. Michalovce) a v Michalovciach. Nepokoje pokračujú rabovaním obchodov v Levoči, Drahňove (okr. Michalovce), Trhovišti (okr. Michalovce), Čiernej nad Tisou (okr. Trebišov), Kameňanoch (okr. Revúca), v Trebišove, Čaklove (okr. Vranov nad Topľou), Sačurove (okr. Vranov nad Topľou), Zemplíne (okr. Trebišov), Rimavskej Sobote, Hucíne (okr. Revúca), Lastovciach (okr. Trebišov) a zrejme i v niekoľkých ďalších obciach. Nepokoje potlačila polícia a armáda.

2005

V apríli v Prievidzi pokračujú protesty baníckych dôchodcov. V strojárskom podniku Bekaert v Hlohovci vyhlasujú štrajkovú pohotovosť, ktorá vyústi do zvýšenia miezd o 5,6 %. Štrajkové pohotovosti sa v tomto roku dotknú aj popradskej SAD, bardejovského strojárkeho podniku SB-Inmart, michalovskej firmy Yazaki Wiring, ktorá je subdodávateľom automobilového priemyslu, a banskobystrických **Leteckých opravovní**. V poslednom menovanom podniku sa tiež v auguste uskutoční hodinový výstražný štrajk, ktorý podporilo 62 zo 169 zamestnancov. Dosiahli ním obmedzenie prepúšťania.

V septembri zdravotníci protestujú pred Úradom vlády, žiadajúc vyššie platy. Pred Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny protestujú zamestnanci PPS Detva, podniku, ktorý je toho času v konkurze, a žiadajú vyplatenie dlžných miezd a odstupného. Za zvýšenie plátov v Bratislave demonštruje aj odborový zväz polície.

2006

V januári vyhlasujú štrajkovú pohotovosť zamestnanci FNŠP J. A. Reimana v Prešove a žiadajú zvýšenie miezd o 35 %. Pred nemocnicou sa krátko nato koná protestný míting. Akcie pokračujú pochodom Prešovom, ktorý podporí 1000 účastníkov. Vo februári zdravotníci na celoslovenskej úrovni vystupujú s požiadavkou zvýšiť platy o 12 %; LOZ žiada 25 %. **V apríli vstupujú nemocnice do štrajku.** V Bratislave, Nitre, Prešove, Bardejove a Košiciach sa poskytuje len akútna starostlivosť. Neskôr sa pripájajú Trenčín, Trnava, Banská Bystrica, Martin, Zvolen, Bojnice, Svidník, Humenné, Vyšné Hágy. Podobne ako predtým v prípade železníc, aj teraz štrajk ukončí súdne rozhodnutie. V Bratislave v máji pokračuje štrajk do druhej fázy, keď lekári odmietajú slúžiť na pohotovosti.

2007

Letoví dispečeri, zamestnanci Letových prevádzkových služieb, vo februári organizujú dvojhodinový štrajk; do ostrého štrajku sa zapojili letiská Piešťany, Žilina, Poprad a Sliač, normálna prevádzka však pokračuje v Bratislave a Košiciach. Krátko nato prepuká neobmedzený štrajk väčšiny letových dispečerov (50 – 70 z celkového počtu 121). V Bratislave a Košiciach sa zapojili len niekoľkí. Štrajk trval päť alebo šesť dní, tri dni bol uzavretý vzdušný priestor. Štrajk sa končí, no pretrváva štrajková pohotovosť. Voči desiatim štrajkujúcim neskôr podnik vyvodí disciplinárne dôsledky. Štrajkovú pohotovosť vyhlasujú aj zamestnanci SAD v Poprade, žiadajúc zvýšenie miezd o 10,5 % (z 59,20 korún na hodinu na 65,40 korún). Rozhodnutie podporuje 182 z 275 zamestnancov. Nakoniec získali 15% zvýšenie.

V armatúrke HDO SK v Myjave sa v marci koná hodinový výstražný štrajk. Zamestnanci žiadajú zvýšenie miezd o 8 %, ktoré podporuje 82 % zamestnancov (z 240). Krátko nato prebehne celodenný štrajk a zamestnávateľ plní túto požiadavku. V Bratislave opäť demonštrujú zamestnanci PPS Detva, ktorí žiadajú vyplatenie dlžných miezd. Lekárske odborové združenie v máji vyhlasuje štrajkovú pohotovosť v 42 nemocniciach. Na túto iniciatívu reaguje Slovenský odborový zväz zdravotníctva a sociálnych služieb, ktorý vyhlasuje pohotovosť v 70 nemocniciach a žiada zvýšenie miezd o 30 %. V júni prebehne niekoľko odborárskych demonštrácií „na podporu nového zákonníka práce“.

2008

V strojárskych závodoch vyhlasuje OZ KOVO v januári štrajkovú pohotovosť. Podpísaním kolektívnej zmluvy vyššieho stupňa tu neskôr dosiahli rast miezd o 6,5%.

Vo fabrike firmy **Kromberg & Schubert** v Kolárove, ktorá vyrába káblové zväzky do áut, sa koncom februára koná protestné zhromaždenie zamestnancov proti normám a nedodržiavaniu pravidiel pri vyplácaní prémie. Zúčastní sa ho päťsto z asi 2000 zamestnancov.³ V apríli bude boj pokračovať okupačným štrajkom, ktorého sa zúčastnia dve pracovné zmeny. Dosiahnu zvýšenie tarifných plátov o 5 % a zvýšenie príplatkov za prácu cez víkend.

Ešte v marci v Dopravnom podniku mesta Košice vyhlasujú odbory štrajkovú pohotovosť s cieľom dosiahnuť zvýšenie hodinovej mzdy z 80 na 95 korún. V michalovskej fabrike BSH Drives & Pumps, ktorá vyrába elektromotory a v tom čase zamestnáva tisíc ľudí, vstupujú zamestnanci do štrajkovej pohotovosti a žiadajú nárast miezd o 17 %. Pohotovosť sa nakoniec skončí dohodou o 14,5% raste. Koncom mája sa koná celoslovenský štrajk lekárov-špecialistov; jeho dosah nie je zo správ zrejmý.

V žilinskej nemocnici v júni štrajkujú upratovačky. V dôsledku štrajku sa musia odložiť niektoré operácie, no štrajk sa skončí po tom, čo zamestnankyniam pohrozia výpoveďami. V máji je na železničiach opäť vyhlásená štrajková pohotovosť, proti prepúšťaniu a zmrazovaniu miezd.

Dvadsaťtri sestier z oddelenia anestéziológie a intenzívnej medicíny v Nemocnici A. Leňa v Humennom podáva v júli hromadné výpovede. Po splnení požiadaviek, ktoré sa týkali navýšenia tarifných plátov, výpovede stiahli.

2009

Vo februári podpisuje KOZ tzv. **memorandum o spolupráci**. S prihliadnutím na finančnú a ekonomickú krízu sa v ňom zaväzuje k rokovaniam namiesto nátlakových akcií.

V košickom dopravnom podniku je v apríli pre mzdy vyhlásená štrajková pohotovosť. V máji rovnako postupujú aj odbory v PPS Detva; predmetom sporu je zamestnávanie „živnostníkov“. Pre nevyplácanie miezd platí pohotovosť aj v podniku ZVL auto Prešov, ktorý vyrába kuželové ložiská pre automobilky. V novembri vyhlasujú pohotovosť aj v SPP (Bratislava), a to s cieľom zabrániť prepusteniu 80 ľudí. Plynárenský podnik nakoniec prepustí až 220 ľudí.

³ V roku 2014 firma zamestnávala už len okolo 600 ľudí.

2010

Divoký štrajk pravdepodobne vypukol koncom februára v Yura Corporation (Hnúšťa, okr. Rimavská Sobota), ktorá vyrába káblové zväzky pre automobily Hyundai a KIA.⁴ Zamestnanci hromadne odišli zo zmeny, jeden z nich udrel nadriadeného.

V marci vstupuje do štrajkovej pohotovosti VW Bratislava. Pri vyjednávaní žiadajú rast miezd o 3,6 %; nakoniec získajú 3 %. Štrajková pohotovosť zasahuje aj Moldavský recyklačný podnik (Moldava nad Bodvou; bývalý Vojenský opravárenský podnik), SAD Zvolen, PPS Detva, Slávia Tools (Detva, bývalá súčasť PPS) a všetky hutnícke fabriky.

V júni prepuká v Yura Corporation neúspešný okupačný štrajk.

V auguste zasahuje neobmedzený štrajk dve **textilné fabriky v Hencovciach** (okr. Vranov nad Topľou): Kali Agro a SLO.VI. Oba podniky zamestnávajú prevažne ženy. Po týždni štrajku a protestnom pochode Vranovom dosahujú zvýšenie plátov o 50 €.

V októbri sa začína séria demonštrácií proti úsporným opatreniam, ktoré sú v tom čase známe ako „Radičovej balíček“. Protesty sa konajú v Košiciach, Žiline a Bratislave (cca 4000 ľudí).

2011

V Moldavskom recyklačnom podniku sa vo februári koná hodinový výstražný štrajk. Štrajkuje sa aj v košickej mestskej doprave: 76 vodičov prerušilo dopravu na hodinu a neskôr na 30 minút. Žilinskí vodiči tento štrajk symbolicky podporili.

Štrajkové pohotovosti zasiahnu firmy Corex Servis Vráble (servis autobusov; dosiahli zvýšenie miezd o 5 %), bratislavské letisko (za vyššie mzdy), Slovak Telekom (proti prepúšťaniu), Yazaki Wiring Technologies (Michalovce; subdodávateľ autopriemyslu zamestnávajúci 3200 ľudí; výsledkom bol rast miezd v priemere o 5 %, v najnižších triedach o 7 %). Pohotovosť v Dopravnom podniku mesta Prešov prerastie v auguste do hodinového výstražného štrajku.

Najvýznamnejšie však boli **pohyby v zdravotníctve**. V marci prerušujú poskytovanie zdravotnej starostlivosti špecialisti. V apríli pred Ministerstvom zdravotníctva demonštrujú rôzne zdravotnícke profesie, najmä však sestry. Tie v tom čase zbierajú posledné podpisy pod petíciu za zlepšenie ich podmienok, ktorú podpíše 243-tisíc ľudí. V máji zorganizujú protest pred NR SR. V Martinskej nemocnici je v júli vyhlásená štrajková pohotovosť proti rušeniu lôžok. V septembri lekári z celého Slovenska

⁴ V roku 2014 mala táto spoločnosť spomedzi strojárskych firiem jedenáste najvyššie tržby a zamestnávala asi 2500 ľudí.

pristupujú k dlho avizovanému kroku a hromadne podávajú výpovede. V decembri lekári-špecialisti zatvárajú ambulancie. Vláda nakoniec ustupuje požiadavkám nemocničných lekárov.

V menšej miere sa aktivizujú aj učitelia. Ešte v júni vyhlasuje OZPŠAV štrajkovú pohotovosť. V septembri sa koná demonštrácia učiteľov pred NR SR. Odbory avizujú štrajk, no napokon od neho ustupujú. Tieto udalosti viedli k vzniku Nových školských odborov (NŠO).

2012

V januári pred Ministerstvom zdravotníctva protestujú zdravotnícke profesie, na ktoré sa pri zvyšovaní platov zabudlo: laboranti, rádiológovia atď. V Corex Service Vrāble je opäť vyhlásená štrajková pohotovosť; zamestnanci žiadajú zvýšenie miezd o 2,6 %, ktoré napokon získajú. Do pohotovosti vstupujú aj zamestnanci dcérskej firmy U. S. Steel Košice, Refrako (rovnako v Košiciach), ktorí protestujú proti hromadnému prepúšťaniu a predlžovaniu pracovného času. Dosiahli zrušenie prepúšťania. V apríli sú v štrajkovej pohotovosti aj detvianske firmy PPS Detva a Slávia Tools. V druhej menovanej fabrike dosiahli zvýšenie miezd v priemere o 50 € mesačne. V dubnickom podniku Metalurg Steel sa v apríli protestuje proti nevyplácaniu miezd, ktoré zamestnávateľ dlhuje od januára. Stovka zamestnancov krátko nato vstupuje do štrajku.

Rozhodnutie Ústavného súdu, ktoré pozastavuje zvýšenie miezd zdravotných sestier, vedie k ďalším protestom. Stovky sestier prichádzajú v júli pred NR SR.

V októbri je vyhlásená štrajková pohotovosť vo VW Bratislava; výsledkom je rast miezd o 4,8 %. v novembri sa koná ostrý štrajk vo fabrike UMC v Novom Meste nad Váhom, ktorá vyrába televízory. Podrobnosti o štrajku nie sú známe.⁵

Koncom roka 2012 sa aktivizujú **učitelia základných a stredných škôl**. V septembri sa koná výstražný štrajk, do ktorého sa údajne zapojilo až stotisíc účastníkov. Podľa odborárskych informácií sa dotkol 90 % základných, 80 % stredných a 30 % vysokých škôl. v novembri boj pokračuje „neobmedzeným“ štrajkom učiteľov, sprevádzaným demonštráciami v krajských mestách, ktorý sa však končí už po troch dňoch. V decembri časť nespokojných učiteľov pokračuje v tzv. štafetovom štrajku, ktorý však zasiahne len niekoľko škôl a skončí sa s príchodom zimných prázdnin.

⁵ Táto firma vyrába lacné televízory LCD pre obchodné reťazce a na Slovensku v istom období zamestnávala vyše tisíc ľudí. V roku 2014 tu pracovalo asi 360 ľudí a z hľadiska tržieb bola firma štvrtou najväčšou v elektrotechnickom sektore po Samsung Electronics Slovakia (Galanta), Foxconn Slovakia (Nitra) a Whirlpool Slovakia (Bratislava). V roku 2015 presunula výrobu do poľského Toruňa, kde prevzala stratovú fabriku japonskej firmy Sharp v zvláštnej ekonomickej zóne.

V žilinskej nemocnici v decembri lekári hromadne vypovedajú služby. Vláda ako štrajkokazov opäť nasadila vojenských lekárov.

2013

Boje v zdravotníctve pokračujú aj v tomto roku: vo februári lekári v Bratislave, Košiciach a Trenčíne vypovedajú služby.

V máji sa konajú dva protesty pred VW Bratislava; zamestnanci žiadajú vyplatenie bonusov. V bratislavskom dopravnom podniku vyhlasuje jedna z odborových organizácií štrajkovú pohotovosť, pretože manažment s ňou odmieta komunikovať. Učitelia v máji protestujú pred Úradom vlády a parlamentom.

V žilinskej KIA je v máji vyhlásená štrajková pohotovosť. Výsledkom je zvýšenie miezd o 3,2 %. v krupinskom podniku WAY Industries sa koná protestné zhromaždenie proti plánovanému prepusteniu 78 z 315 zamestnancov. Zamestnávateľ požiadavku nesplní.

Zdravotné sestry v októbri pokračujú v protestoch formou stanovania pred Úradom vlády. Tretina (160) prešovských lekárov z FNŠP J. A. Reimana v novembri **spontánne vypovedá služby**, pretože v nových pracovných zmluvách nenachádzajú garanciu rastu platov.

2014

Žilinskí zamestnanci SAD vo februári organizujú protestný pochod mestom. V marci je vo VW Bratislava opäť vyhlásená štrajková pohotovosť, mzdy narastú o 5,6 %. v súvislosti s vyjednávaním novej kolektívnej zmluvy vstupuje v apríli do štrajkovej pohotovosti aj PPS Detva. Proti nevyplácaniu odmien, diskriminácii odborovej organizácie a zlej situácii v podniku sa opäť protestuje vo WAY Industries (Krupina). Štrajková pohotovosť tu v auguste 2014 prerastá do hodinového štrajku, spojeného s pochodom mestom. Štrajk zorganizovali aj zamestnankyne malej základnej školy v Lome nad Rimavicou (okr. Brezno); podrobnosti nie sú známe.